

Ábrahám!

▪

Minden család, az összes boldog és boldogtalan család, az erős vagy szegény családok, az elfeledett, a fennkölt, a lenézett családok, a szégyentelen és kétségbeesett és kapzsi és csodálatos családok, az igazi családok, a nem igazi családok, az életerős, a hitvány, a vagyonos, az istentelen, aztán a durva, falánk, sőt a leghisztérikusabb családok is, akárhogy is nézzük, elsősorban sérült emberek szomorú gyülekezete.

Ezeket az embereket aprócska információs kódok kötik össze egymással, melyeket valahol testük legmélyén őriznek. Összekötik őket a hosszú éveikig tartó viszontagságok során átélt emlékek. Összeköti őket a vér és a víz és a könnyek és néha a ház vagy a lakás vagy valami odú, ahová az odakünn tomboló vihar elől húzódnak be. Össze vannak kötözve, akár egy rözseköteg. Nem tudnak elválni egymástól. És emiatt szenvednek.

Nézzétek meg például a Volk családot – kiknek neve amúgy „farkast” jelent –, és akik egy gyönyörű nyári estén olyan szépen összegyűltek valahol az Alpok-alján, az Isonzó völgyében, ősrégi lucfenyők és tölgyek között, egy bérelt rönkházban, ami hegyi ház létére fényűző berendezésű volt, és ahonnan egész álló nap kolbász- és főttkukorica illat szállt, no meg régi sérelmek szaga érződött. A pater familias, Volk születésnapjának megünneplésére gyűltek össze, ami egy kerek évforduló volt: az ötvenedik. Jóllehet az apja még élt és jelen volt, de botrányos viselkedése miatt a családfő stafétabotját már évekkel ezelőtt átadta fiának, Krasnak, az ünnepeltnek, aki nemrég még honvédelmi miniszter volt, amíg pártja el nem vesztette a választásokat, és akit mindenki nagyon tisztelt, bár sokan közülük titokban meg voltak győződve arról, hogy a szíve mélyén gyűlöli az embereket.

Napközben ki-ki a maga dolgával foglalatoskodott. A gyerekek labdáztek vagy a kutyákkal játszóttak, a bokrok között bújócskáztek, a férfiak, csirkeszárnyat rágva, a sportról diskuráltak és szidték a háborút, a nők pedig, szintén csirkeszárnyat csipegetve, távollévő ismerőseik viselt dolgairól pletykáltak. Az évek során a felnőttek két táborra szakadtak – az egyik oldalon Kras apjának, Bojannak a szövetségesei álltak, akiket se fiatal (egyesek – főleg volt felesége szerint – túl fiatal), új felesége, Stoja, se vallási eltévelyedései (néhány éve fölfedezte magának a neo-kelta druidizmust, szakállt növesztett és társalogni kezdett a fákkal) nem tudtak eltántorítani attól, hogy tiszteljék az öreg kitarulkozó lelkét és elviselhetetlenül naiv világképét, a másik oldalon pedig ott voltak Kras anyjának, Olgának a szövetségesei, ezé a sértett, büszke úriasszonyé, aki az embereket jogos bírálataival és szemrehányásaival láncolta magához, ami miatt ezekben a kristálytisza értékek nélküli időkben sokan biztos pontnak, de legalábbis világítótoronynak tekintették. A két tábor közti fal mondhatni átjárhatatlan; csak Krasnak és feleségének van átjárása rajta, meg néhány gyereknek, akik még túl fiatalok ahhoz, hogy bármi jobbat ismerhetnének ennél.

Amíg a nap le nem bukott a láthatáron és a hűvös szél a folyó felől a tisztás felé fűjt, ahol a vendégek tanyáztak szétszóródva, a hangulat szinte nyugodt volt, de most, hogy leszállt az este, és az udvarias viselkedés örve alatt mindannyian tisztelettudóan bezsúfolódtak a ház belsejébe, a levegő megtelt feszültséggel, ami azzal fenyegetett, hogy egészen az osztrák-olasz-szlovén hármashatárig felégeti az aljnövényzetet, ha Kras a születésnapján nem képes meggyőzően eljátszani a villámhárító szerepét.

Már az is nagy fegyvertény lett volna, ha mindannyiójukat sikerül egy asztalhoz ültetni. Az ültetési renddel a felesége, Katarina zsonglörködött, és ennek a feladatnak a megoldására szinte egy egész hónapja ráment. Órákig lógott a telefonon, hallgatva a hazug alázatoskodásba csomagolt vádaskodásokat, meg a szájról szájra terjedő s közben egyre nagyobbra fúj, az irigység és rosszindulat szűrőjén átszivárgott, alig hihető féligazságokká gyúrt rágalmakat, mindezt az olyan rokonok iránti lelkesedés és magasztalás-özönbe ágyazva, akik a család jóindulatát azzal nyerték el, hogy türelmesen és szótlánul tűrték teljesen hétköznapi sorsuk nyűgét. A Volk család tősgyökeres, büszke szlovén familia volt, melynek mikrokozmosza visszatükrözte a tágabb közösséget. Azt már tudjuk, hogy egymás közt sokat civakodtak, bár Katarina nem volt meggyőződve róla, hogy valóban csupán Kras szüleinek válása számított botránykőnek, vagy a köztük lévő konfliktusok sokkal mélyebben gyökereznek – a politikában, a vallásban, az egyéni filozófiában, tehát a világnézetben és meggyőződésben –, és az a botrányos válás csak ürügyet szolgáltatott nekik arra, hogy saját nézeteiket ne kelljen racionális érvek alapján ütköztetni mások eltérő szemléletével. Önszántukból bezárkóztak egy visszhangzó szobába, és csak akkor kukucskáltak ki a redőny mögül, ha alkalom mutatkozott egy kis csetepatéra. Mikor e megfigyeléseit Krasszal megosztotta, az lakonikusan csak annyit mondott, hogy ez egy egészséges és szükséges konfliktus (emlékezzünk rá, hogy hadügyminiszter volt), és ne eméssze magát túlságosan emiatt.

Most libasorban az asztalhoz vonulnak, ki-ki megkeresi a nevét az ültetőkártján, aztán leülnek. Katarina visszatartott lélegzettel figyelőket, lesi öntudatlan reakcióikat, fölhúzott orrúkat, összeráncolt szemöldöküket, megkönnyebbült sóhajaikat és egyetértő bólogatásukat. Egyelőre úgy tűnik, fog ez menni. Kras és ő persze középen ülnek, Mila, legidősebb lányuk, a leendő jogász, apja mellett, Mira és Mina, a tízéves ikrek, anyjuk mellett. Mila mellé ült Edgar, Kras féltestvére, akit apja a válás után nemsokkal, de jóval új házassága előtt cipelt haza valahonnan, azt állítván róla, hogy az édesfia, bár csöppet sem hasonlított senkire a családban (napbarnított volt, apró termetű és mosolygós, miközben a Volkok sápadt, hórihorgas, mogorva társaság), és amikor Olga (Micsoda sértés!) letett a gyilkosság vagy legalábbis a megrendezett baleset gondolatáról, akkor a családban elterjesztette azt a pletykát, hogy Bojan egy vándor cigánykaravántól rabolta el Edgart. Amikor Edgar felnőtt és jobban megismerte az apját és Andreja elmesélte neki ezt a szóbeszédet – amit ő Meslier plébánostól hallott, akinek a történet száftos variációit szinte kéthavonta meggyónták – ő azt egyszerűen elhitte. Együgyű természete és a felebarátai iránti hallatlan empátiája miatt Kras határtalan bizalmát élvezte, valószínűleg egyedülként a családban.

Mellette ül „apja”, Bojan, aki addigra már elég sokat ivott. Látszik, ahogy csorog a nyála, ha mindarra a kellemetlenségre, bosszúságra és kényelmetlenségre gondol, amiket majd az elkövetkezendő néhány órában fog nekik okozni viselkedésével. Minél közelebb érezte magához a halált, annál inkább szeretett bolondot üzni a világból. Mivel sohase tartotta gonosznak, ezért Katarina titokban örült a vacsora közben előadandó műsorának, de ezt megpróbálta leplezni. Bojan balján ül felesége, Stoja, egy vöröshajú orosz szépasszony. Azt beszélnek, hogy Bojan egyszerűen megvette, ami igaz is, mily meglepő, arról viszont senki se tesz említést, hogy orosz emberkereskedőktől vette meg és ezzel megmentette a kábítószerfüggők és prostituáltak kegyetlen életétől, ami egy baltikumi lebuji mélyén várt volna rá. Arról se esik szó, hogy mit keresett arrafelé Bojan, de asszonya iránt tanúsított jóságáért cserébe erről tapintatosan hallgatunk. Hálából Stoja szült neki két gyermeket, Alant és Pót, akiket aztán pusztán önzésből, saját örömeire, szépen fölnevelt. Most szófogadóan ott ülnek mellette.

A kis Po mellett ül nővére („*Nem féltestvére, még véletlenül se hívj a féltestvérednek, te az én nővérem vagy, én meg a te kishúgod, tehát egymás testvérei vagyunk.*”), aki egyúttal Kras húga is, Grace, születési nevén Andreja – Bojan és Olga legkisebb lánya. Mivel borzasztóan kötődött az anyjához, ezért szexualitását sokáig elnyomta, állandóan a kolostorokról, a pokolról és az alázatról beszélt, naponta járt templomba, többször véresre is korbácsolta magát, aztán a büntudat, a kételkedés és a kétségbeesés majdnem öngyilkosságba kergette, míg egy nap Kras az Edgarral folytatott bizalmas beszélgetés után, aki elmagyarázott neki pár dolgot, durván a szemébe vágta, mivel nem volt jobb ötlete, hogy „*A fater ügyis leszárja, a muter meg majd ügyis túléli, úgyhogy hagyd abba a műsord meg a siránkozást, baszki, keress magadnak egy kiscsajt, aztán tégy vele, ami jólesik, hisz már elég idős vagy ahhoz, hogy anya meg a plébános helyett a puncidra hallgass.*” Azokban az években, amikor Kras a politikai ranglétrán lépegetett fölfelé és igyekezett nem káromkodni, Andreja e profán áldásnak köszönhetően fölvetette a Grace Wolf nevet, és a nyomás alól felszabadulva keresztül-kasul bejárta egész Európát, aztán Dániában, Christianiában, összeházasodott Olive-val, egy loboncos hajú héber ápolónővel, akivel most

az asztalnál ülve egymás kezét fogják és békésen mosolyognak, még mindig fülig szerelmesen egymásba.

Olga számára, aki Katarina oldalán, Mina mellett ül, Andreja coming outja volt az utolsó csapás, amit sohasem tudott kiheverni. A válás után, még Edgar megjelenését követően is, romantikus álmokat dédelgetett arról, hogy Bojan majd visszatér hozzá (a fantáziaképeit részletgazdagon kidolgozta – ahogy a férfi letérdel elé, ahogy ő széttárja felé a karját, a megbánás és megbocsátás szertartását a keresztekkel, galambokkal és töviskoszorúkkal, Bojan az ő pogány fejedelme, Črtomir, ő pedig a keresztény Valjhun), de Stoja érkezése mindezt szertefoszlatta, végleg eltűnt utolsó menstruációjával együtt. Szeretetének odakozmált maradékával aztán megpróbálta gyerekeit elhalmozni, csakhogy Kras akkorra már teljesen önálló lett, aki egy csöpp érdeklődést sem mutatott embertársai érzelmi megrázkódtatásai iránt, és anyja figyelmesség-kirohanásai ellen a kollégiumba való költözés állandó emlegetésével védekezett, ami miatt anyja kettőzött erővel próbálta fenntartani fia szabadságának illúzióját, azaz békén hagyta, amennyire csak tudta; Bernard és Alenka szánakoztak rajta, ezért sohasem tudta őket igazán szeretni; csak Andreja maradt meg neki, az aprótermetű, bájos Andreja, aki anyja spirituális karmesteri pálcája alatt az ártatlan kis báránycsiből hamarosan istenfő, büntudatos apácakerke lett. Olga megpróbálta egy kolostorba zárni, mivel a Volk család tagjainak egyre égetőbb szükségük volt valakire, aki egész életét az értük való imádkozásnak szenteli (mintha Bojan kicsapongásai nem lettek volna elegendőek, ráadásul Kras is mind gyakrabban emlegette a politikát), és amikor ez a terve is dugába dőlt (Olga sose tudta meg, mi volt az oka annak, hogy Andreja eljegyezte magát a bűnnel – ő valami cigány boszorkányságra gyanakodott), akkor kétségbeesésében kitépte saját haját és megesküdt, hogy onnantól fogva már csak a szellemeket fogja szeretni.

Magda és Svetlana, Olga ikerhúgai, ez a két öreg, meddő vénlány hosszú évekig elfeledve vegetált a család Idrija feletti birtokán, ahol főleg kukoricagánicán, kásán és tárkonyos kalácson éltek, egy tucat tyúkot neveltek, nap mint nap kihajtották a legelőre egyetlen girhes tehénkéjuket, és esténként, üres óráikban, féltékenyen rángatták ki egymás kezéből Tito marsall portréját. Jóllehet a diktátor halálakor még csak 10 évesek voltak, Tito jelentőségéről, nagyságáról és már-már félisteni természetéről néhai apjuk, Kras anyai nagyapja győzte meg őket hosszú, nosztalgikus kirándulásaikon. Mivel apjuk akaratának megfelelően sohasem kerültek a nyugati kultúra hatása alá és falusi gyerekek lévén környezetük teljesen alkalmatlan volt a marsall kultuszával való szembenézésre, ezért hűek maradtak a halott hős emlékéhez. Amikor rövidre nyírt hajú nővérük, aki ki volt éhezve az egyszerű emberek társaságára, húsz év után először látogatta meg őket, akkor az arcképet ösztönösen eldugták a pincébe. Az elmúlt napokban életükben először utaztak autóval, először fogtak a kezükbe műanyag evőeszközt és először láttak mobiltelefont. Olgának megígérték, hogy a következő évben a szülőházuktól gyalog elzarándokolnak vele együtt a brezjei Segítő Szűz Mária Bazilikába, habár sokkal szívesebben nézték volna meg a tengert (amit még sohasem láttak). Most ott ülnek mellette, egyfolytában sugdolóznak és fogatlan szájukkal vihognak.

Bernardnak, Kras öcsének, aki Magda vagy Svetlana mellett ül (nem tudja, melyik kicsoda), az idegeire megy a két tánti. Bernard egy sajnálatra méltó kreatúra – olyan sokáig élt bátyja árnyékában, hogy a bőre holtsápadt, súlyosan rövidlátó és a jobb karja elsorvadt. Gyerekkorában együttérzést váltott ki az emberekből, most viszont, a közgazdaságtudományi egyetem elvégzése után és az általa felhalmozott óriási vagyon birtokában az emberek megvetik. Ő ezt sokkal jobban szereti. Kras kivételével a Volk család összes tagja kisebb-nagyobb összegekkel tartozik neki, és Bernard azzal tölti idejét, hogy megpróbálja manipulálni őket. Az alig nyolcévesen, leukémiában meghalt Lovro fiuk halálának estéjén könnyek között vallotta meg feleségének, Mónikának, hogy szerinte „*mindenki elsősorban annak az útját-módját keresi, hogyan tudná a többi embert magához kötni azért, hogy azután jól elbaszhassa az életüket.*” Saját magáról beszélt, miközben felesége azt hitte, hogy őt hibáztatja Lovro haláláért, ezért másnap kövel tömte meg zsebeit és a Szávába vetette magát.

Alenka arca 5 éves korában egy csúnya báránycsiből lett ragyás. Az emberek együttérzését sohasem utasította vissza, bár nem is törődött vele különösebben. Bernarddal kisiklott életük miatt lettek szövetségesek, de miközben Bernard az emberi kapcsolatok után loholt, addig Alenka hűvösen visszahúzódott saját világába.

Elofvasta a II. világháború előtt született összes szlovén író és költő műveit, csak Ivan Cankaréit nem. Húszas éveit afrikai és indiai missziókban töltötte (a vallási fanatizmus távol állt tőle, egyszerűen csak segíteni akart), jelenleg a levéltárban és szlovén kiadványokon dolgozik. Amikor a sajtóban fölfedez egy nyelvtani hibát, epés olvasói levelet ír a szerkesztőségnek. Néhány éve örökbe fogadott egy

ugandai néger kisfiút, akit Vorancnak nevezett el és azt találta ki, hogy HIV-pozitív, mert meggyőződése szerint a Volk familia különben élve fölfalta volna. Voranc egy pajkos hétéves kisfiú, most leszállt a székéről és anyja ölébe fészkelte.

Amikor az embereknél föltárod és egyetlen láncolatá fűzöd életük összes érzelmi csomópontját, akkor óhatatlanul karikatúrává torzulnak. No de kérem, a Volk család tagjai mégiscsak emberek, valóságos, hús-vér emberek, akik lélegeznek, éreznek, álmodoznak, vágyakoznak, motiválja őket a harag, meg vannak áldva értelemmel, dolgozik bennük a nemi vágy és emlékeznek, folyton emlékeznek ... Válaszd ki közülük bármelyiket – évekig tudna mesélni életének egyetlen percéről.

De mielőtt az olvasót belefűzöltem e tömör ember történetébe – úgy a bal, mint a jobb oldalon még számtalan nagybácsi, nagynéni, unokahúg, unokaöcs, sógor, sógornő, Kras anyósa (az apósa meghalt rákban), aztán a család egy maréknyi barátja, szomszédok és üzletfelek lelhetők fel, akik az asztaltársaságot félkörre egészítik ki – hadd hívjam még fel a figyelmet a plébánosra és a tábornokra.

Meslier fiatal diakónusként került a Bodičava plébániára, ahol a falu szélén az azonos nevű hatalmas vidéki kastélyban már évszázadok óta a Volk család élt, aztán hamarjában át kellett vennie a plébános feladatait, mivel elődje, az öreg Šurc nyilvánvalóan megöregült (a közeli patak partján meztelenül és kopaszra nyírva találtak rá és a parasztnak, aki rábukkant, azt suttogetta a fülébe: *hossánna néked, hosszánna!*). Pappá szentelése után az első szentség, amit Meslier kiszolgáltatót, az Olga és Bojan esküvője volt. A tény, hogy házasságuk ilyen látványosan becsődölt, már évtizedek óta nyomja a lelkét. Most azért van itt, mert Olga már nem hajlandó olyan ételt megenni, ami nincs megszentelve a szeme láttára, Kras pedig engedett szeszélyének, mivel fontos számára, hogy az anyja szája el legyen foglalva valamivel.

Katarina arra kérte Krast, hogy Globocnik tábornokot ne hívja meg, illetve egy másik nap találkozzon vele, mivel az ünnepet minél békésebben szerette volna eltölteni és nem akart folyton a háborúra gondolni (tekintettel arra, hogy a háború okozta minden gyötrelmes aggodalmát és éjjeli rémálmát), ami lehetetlen lett volna, ha a szeme előtt egész este a tábornoknak a váll-lapok idézőjelei közé szorított tömött bajusza ugrál, de Kras figyelmen kívül hagyta kérését. Szüksége volt, szomjúhozta, vágyott az információkra és a tábornokot maga mellett akarta tudni – remélte, hogy a hangulat és a bor legalább egy kicsit megoldja a nyelvét.

Tehát mindannyian ülnek. Katarina megbékélt a helyzettel. Még senki sem kezdett el hangosan lamentálni vagy kiabálni. Nagy fegyvertény. Az arcuk nyugodt, a szájuk sarka fölfelé görbül. Krasszal egymásra néznek és kedvesen egymásra mosolyognak. A vendégek itt-ott beszélgetésbe elegyedtek. Az egyre hangosabb morajlás a többieket is fölbátorítja. Sőt, néha föl is nevet valaki. A három kölcsönpincér körbejár és bort töltöget a poharakba. Akkor kezdjük neki.

/

Bernard előrehajol, sorvadtt karja az asztalon hever a tányér és a borospohár között, fejét az ünnepelt felé fordítja.

– Volk – kiált fel kellemetlen fejhangon. Kras és Bojan egyszerre fordul felé. Bernard elkapja apja tekintetét és fölhúzza szemöldökét, mielőtt Krashoz fordulna. Valaha Bojant hívták így, amíg el nem járt felette az idő. Most ezt sajnálja a legjobban. Bernard kétségtelenül szándékos gonoszkodása fájdalmat okoz neki. Most mindenki Krast hívja így, kivéve Katarinát és a lányait.

– Igen?

– Neked nem tűnik úgy, mintha egy szék hiányozna?

Katarina ijedten ránéz, de Kras tudja, mire céloz Bernard. Száját keskeny vonallá préseli, feláll, hoz még egy széket a szomszéd szobából és a sajátja mögé állítja. Ekkor Katarina is rájön, mire megy ki a játék – behunyja szemét, megrázza fejét és Grace felé fordul, aki mosolyogva integet neki. Bernard elégedetten bólint, Kras fenyegetően ránéz. Hallgatólagos megegyezés volt a családtagok között, mivel ez az ügy túl fájdalmas ahhoz, hogy a vendégek előtt beszéljenek róla, de Bernard nem tágít.

Olga hűgaira néz, ami azt jelenti, hogy rá kell figyelniük, aztán a plébánoshoz fordul.

– Atyám, meséltem már Önnek azt a történetet a mi Andrejánkról? – Az asztalnál mindenki ránéz, Katarina keserves grimaszt vág. – Még tizenöt éves se volt, úgy emlékszem, általános iskolába járt – mondja Grace-hez fordulva –, ugye tizenöt voltál? – Grace forgatja a szemét, de továbbra is mosolyog –, annyira édes volt, jól emlékszem, most is látom magam előtt, hosszú, dús fekete fürtjei voltak, és nézete meg most – Grace frizurája nagyon modern –, tehát hazaértem a munkából, akkorra a birtokot már eladtuk a szövetkezetnek, és a Merkurnál dolgoztam, ami nemsokára csődbe ment, szóval hazaérek délután, a ház üres, csak Andreja szobájából hallatszik valami *dum-dum-dum*, mintha valaki szőnyeget

porolna – Alenka befogja tenyerével Voranc fülét, Edgar Katarinára néz és csóválja a fejét, Kras odahajol Milához és utasítja, hogy mondja meg a pincéreknek, hogy az öregasszony mára már elég bort ivott –, én meg azt mondom magamban, Jézus Mária, csak nem a gyerekeimet veri valaki, mit tudom én, hogy jutott ez eszembe, hogy valaki bejött a házba, vagy mi, ezért fölrohantam a lépcsőn, és amikor kinyitottam az ajtót – Bojan köhint, Olga elneveti magát és a hangját fölemeli –, hát ott térdepel a földön az én Andrejkám hálóingben és mintha a tévé fölötti házioltárra meredne, a kezében egy öreg bőrvet tart, ami mintha Bojané lett volna, úgy emlékszem, isten tudja, hol találta, egy barna bőrvet egy óriási ezüstcsattal, halálfejjel vagy ilyesmivel, hisz tudja, Bojan egy időben rockrajongó volt – az emberek egymásra néznek, azok, akik a történetet még nem hallották, jól szórakoznak –, és korbácsolja magát, atyám, azzal az övvel, *dum-dum*, meglendíti, aztán még egyszer, *dum-dum*, meglendíti, és mielőtt fölfoghattam volna, hogy valójában mi történik, odarohantam hozzá és elvettem tőle az övet, de szegény úgy megijedt tőlem, hogy elájult.

Kínos csend áll be. Meslier plébános bólogat – igen, Olga, ezt a történetet már hallottam. De Olga folytatja – és aztán, Istenem segíts, mit tegyek? Ha elvinném orvoshoz, azt mondanák, biztos azt hinnék, hogy én tettem ezt vele, Szűz Anyám, bocsásson meg, atyám, de még akár el is vehetnék tőlem, ugye, hogy elvehetnék?

– Az tragédia lett volna, dünnyögi Edgar a szakállába, de Olga, aki hallotta Edgart, nem reagál. – Igen, tényleg kínos helyzet, el tudom képzelni – mondja a plébános. – Nem csináltam semmi különöset, beletettem a fürdőkádba és megfürdöttem, aztán amikor magához tért, azt magyarázta nekem, hogy rossz volt és megérdemelte, szegény kicsim, erre én meg, ó, Istenem, – itt Alenkára néz –, Alenka, vedd ki azt a kést a gyerek kezéből! – Voranc az evőeszközökkel játszik, de anyja kérésére abbahagyja. – Na, én aztán megtiltottam neki, hogy korbácsolja magát, azt mondtam neki, Isten már tudja, hogy ő jószágos lelkű, és csak az igazán elvetemülteknek kellene megkorbácsolniuk magukat, de nem tudtam – Olive-ra sandít –, nem tudtam – suttogja –, hogy talán jobb lett volna, ha hagyom.

Edgar odafordul Grace-hez: Ez szörnyű –, de Grace szenvtelenül néz Olgára.

– Ah, mama, ne izgasd magad, néha még mindig csinálom.

A vendégek nevetnek, még az öreg Meslier is köhögésbe rejti derűlségét, Olga pedig keresztet vet, ránéz a hűgaira és int nekik, hogy ők is vessenek keresztet. Engedelmeskednek neki.

– Basszus, Olga – mordul fel Bojan –, képes voltál a hűgaidat is rávenni, hogy hányják magukra a keresztet fölöslegesen, na, nem hittem volna, hogy eztet valaha látni fogom.

– Ezt – javítja ki Alenka.

Bojan hirtelen föláll: A fiam ma lett ötven éves! Sohase gondoltam volna – bólínt Alenka felé –, hogy ezt valaha megérem. Nem azért, mintha nem hittem volna, hogy megéri az ötvenediket, dehogysis, még a százat is, kétszázat is megéri, csak biztos voltam benne, hogy engem korábban elvisz a kaszás. És most nézz végig rajtunk, egy kupacban itt az egész Volk família. Ebből az alkalomból, amit ki kell használnom, hisz ki tudja, lesz-e még egy ilyen, már ha egyáltalán, nem tudom, remélem, vagy nem is, ha-ha – a pincér odahajol Milához, meghallgatja, bólínt –, megragadom a lehetőséget, hogy elmondjam nektek, mivel a nevemet már elvették tőlem, ezért újra megkeresztelkedtem, mondhatni újra megszülettem, a szertartás vasárnap volt, de az én drága Grace-emen és Edgaromon kívül senki se jött el rá – Olga megtalálta a meghívókat a levélszekrényben, és azonmód széttépte és a szemébe hajította őket –, a keresztelés a Savica-vízesésnél volt, annál a zuhatagnál, amely visszatükrözi mulandó, jelentéktelen, napsütötte életünket, a kelta Bodhmal druidanő keze által, szép, letisztult, őszinte szertartás volt, ugye? – fordul Grace-hez és Edgarhoz, akik bólogatnak. Most újra megszülettem, egy új Nap alatt, új néven, ha-ha, hadd mutakozzam be nektek, levedlettem magamról a farkasbőrt, nem vagyok többé Bojan, a nevem mostantól – megköszörüli a torkát – Kutya-fű Krokar, azaz Krokar, ami köztudottan hollót jelent. Az élet és halál közti átjáróban állva, ti itt mind a szeretteim vagytok, szeretlek titeket, és még annyit, hogy – Olga keresztet vet, kisvártatva a hűgai is keresztet vetnek, Meslier plébános szánakozva néz rá, Bernard vigyorog, Alenka felsóhajt, Kras maga elé mered –, akarom mondani, izé, ah, most meg ... elfelejtettem volna? Na igen, a legjobbakat kívánom Kra... egy frászt, az én Volk fiainak!

A vendégek az egyik poharat ürítik a másik után.

– Igen, megvan, mit akartam mondani! A juharfák, a tölgyek és a gesztenyék is a legjobbakat kívánják neked, Kra ... Volk! Az a kinti almafa megsértődött, panaszkodik, hogy valahányszor ünnepség van a házban, a gyerekek folyton molesztálják, már össze-vissza van karistolva a törzse, úgyhogy arra kérek mindenkit, hogy ha egy mód van rá, akkor legalább ma hagyjátok békén!

A jóindulatú nevetésnek hála az öreg nem válik nevetség tárgyává. Még Olga is gúnyosan elhúzza a száját. Krokár leül. A szakála belelóg a tányérjába, de Stoja diszkréten kihúzza belőle és az ölébe simítja.

– Alenka, vedd ki a gyerek kezéből azt a kést!

Grace Olive füléhez hajol és suttogva fordítja az elhangzottakat. Arcán váltakozik a felháborodás és a hitetlenkedés. Amikor Olive Bernardra pillant, az kihívóan megnyalja ajkát. Edgar és Alenka nem mer egymásra nézni (még mindig szégyellik magukat azért, hogy egyszer megcsókolták egymást – akkor Bernard rajtakapta őket és azonnal szétkürtölte mindenkinek). Az asztal végén ülő Globocnik tábornok vicceket mesél, Kras már csak a végét kapja el, hogy „... mert már mindannyian foglaltak voltak!” Erre mindenki nevetésben tör ki. Krokár, aki imádja a vicceket, megkérdi, hogy mi az, mi az, és amikor Stoja, aki csöppet se találta mókásnak, elismétli, ő harsány hahotában tör ki, ami nagyon jellemző rá és amiről egy ismeretlen járókelő könnyen azt gondolhatná, hogy egy kétütemű motort akar valaki kitartóan, de sikertelenül beindítani. Mira és Mina illetudóan üldögél, Mila és Alan feltűnően unatkozik, a kicsi Po anyjának panaszkodik, hogy fáj a hasa, mire Stoja megsimogatja a fejét.

Kras anyósa Meslier köhögését hallva hosszú eszmefuttatásba kezd a természetgyógyászat áldásos hatásairól. Voranc, akire már harmadszor szóltak rá, hogy tegye le a kést, Grace nagynénjéhez fordul.

– Néni! – Nem hallja. – Andreja néni! – Anyja a fülébe súg valamit.

– Grace néni! – Grace, aki csak most hallotta meg és mindenképp reagált volna, ránéz. – Mi van, drágám?

– Berdo bácsi – így hívják Bernardot – azt mesélte, hogy szereted nyalogatni a hers halat.

Alenka betapasztja a gyerek száját (és a fülébe súgja – nyers, nem hers). A vendégek többsége, aki ezt hallotta, meg van rökönnyödvé. Alan és Mila egymásra néz és nevetésben tör ki. Krokár megint *mi van? mi van?* – kérdegeti a feleségét, de Stoja csak vállat von.

– Ezt mondta? – kérdi Grace. A betapasztott szájú Voranc bólint. – Igen, tényleg szeretem nyalogatni őket – válaszol –, és tudod, hogy kell csinálni? – Voranc kíváncsian tágra nyitja a szemét. – Először bedugod egy vagy két ujjadat a hal szájába, jó mélyen belenyomod, aztán ...

– Most fogunk vacsorázni – szól közbe Kras.

Mira és Mina fintorogva bámulnak nagynénjükre. Voranc lerázza szájáról anyja tenyerét és azt mondja: pfúj, undorító!

– Hal is lesz? – kérdi Edgar.

– Nem, steak lesz – válaszol Katarina, és kicsit későn csatlakozik a nevetőkhöz, akik Edgar kérdésén derülnek.

Kras feláll és int a pincéreknek, hogy szolgálják föl az ételt. Fölveszi poharát és belebámul. A vendégek várják, hogy megszólaljon. Kívülről megtanulta a pohárköszöntőt, de mostanra elfelejtette a szövegét. Katarina titokban oldalba böki. Főlemeli tekintetét, végignéz az asztaltársaságon, erőltetetten elmosolyodik és amikor tekintete a tábornok bajszára téved, kihúzza magát. A beszédet születésnap ajándékul írta neki egykori beszédírója a minisztériumban.

A nyomtatott szöveg ott van a zsebében. Érte nyúl, de aztán megtorpan. Nem így akarja. Megköszörüli a torkát.

– Tolsztoj – kezdi rekedten sipító hangon, még egyszer megköszörüli a torkát, behunyja szemét és emeltebb hangon folytatja –, Tolsztoj az egyik regénye elején azt írja, hogy minden család egyforma – itt kinyitja a szemét –, hogy a boldog családok hasonlítanak egymásra, hogy minden boldog család hasonló módon boldog, miközben minden boldogtalan család a maga módján az. A maga módján. A mi családkunk – valószínűleg ugyanúgy, mint a többiek – a boldogságból és a boldogtalanságból egyaránt kivette részét, és amennyire ismerem magunkat, mindegyikünk azt állítaná magáról, hogy ő aránylag jól megúsza, bár a többieket sajnálja. – A megírt szöveg egész másfajta volt, itt a hallgatóságnak nevetnie kellett volna. – Nos, jómagamnak valóban soha nem volt okom panaszkodásra. És azt se akarom mondani, hogy boldogtalan család lennénk, ahogy azt néhányan gondolhatják, mivel családként teljesen egyedülállóak vagyunk és a boldogságunk is egészen különlegesnek tűnhet, ami azért nem jelenti azt, hogy ... – Ránéz szüleire. – Mondjuk, nézzétek meg, abban a szerencsében mindenképp részünk van – ahogy apám is mondta –, hogy itt vagyunk mindannyian – a *mindannyian* szó megakad a torkán, innia kell egy kortyot –, hogy itt van velünk anyám és apám is, meg a lányaim és a feleségem, a fivéreim és a nővéreim, meg a drága barátaim, és mi más a boldogság, ha nem az, hogy ... – lehajtja fejét és összeszorítja állkapcsát –, ah, basszus, nézzétek meg, hisz nem is fontos, milyen család vagyunk, hisz nincsenek boldog vagy boldogtalan családok, csak emberek vannak, akik egymás életére hatással

voltunk, és ha ezt nem tudtuk teljesen elbaltázni, hogy még mindig le tudunk így együtt ülni az asztalhoz, akkor ez jelent valamit, legyen az akár a boldogság vagy akármi más ... valami olyasmi, igen, szóval így, köszönöm, hogy eljöttetek, és mindenkinek jó étvágyat kívánok.

A meghatott (és színlelt meghatott) arcuk alatt ritmusosan összeütögetik a tenyerüket. Olgának úgy rémlik, hogy asztali áldást kellett volna kérnie, ezért a plébánosra néz, aki az étel fölött szótlanul keresztet vet és bólint felé. Mivel senki mástól nem akar szívességet kérni, ezért Bernard kedvetlenül megkéri Svetlana nénjét, hogy vágja föl neki a steaket. Az öregasszony, elérzékenyülve attól, hogy segíthet, szívesen megteszi.

Miközben esznek, szinte teljes a csönd.

Mila húsz éves. Kras, az apja, a maga passzív-agresszív módján úgy vette rá, hogy jogot tanuljon, hogy a beiratkozáskor nem volt tudatában annak, miszerint ez nem az ő döntése. Nyitott volt az eszmékre, ezért az egyetemen könnyedén át tudták formálni azzá az ellentmondásos (bár oly gyakori) lényé, aki meg van győződve róla, hogy az emberek többsége vadállat, akivel kemény kézzel kell bánni, ugyanakkor a törvényhez való viszonyában elég nagy mozgásteret hagy önmagának.

Feláll az asztaltól és int Alannak, hogy csatlakozzon hozzá. Alan tizenhét éves. Koponyája még nem bontakozott ki a pubertáskori arc amorf tömegéből és tele van pattanással, de amúgy egész szimpatikus. Milával jól kijön. Együtt mennek át a konyhán, ahol ott ül a pincér, aki tetszik Milának.

– Jössz egy cigire?

– Nem dohányzom – válaszol a pincér.

– Nem baj, akkor is gyere velünk! Voltál már odafent?

Alan rámosolyog. A pincér feláll.

– Borut vagyok.

– Alan.

– Mila.

– Örvendek.

A falépcsőn fölmásznak a padlásra, ahol több zárt ajtó is van és az egyik, amelyik szélesre van tárva, egy áporodott, poros szobába vezet, tele régi bútorokkal és limlomokkal tömött dobozokkal. Mila kinyitja az ablakot, Borut, a pincér nem tudja, mit kezdjen a kezével, Alan közben a dobozokban kutakodik és talál egy kupac régi *Komunisti* című újságot.

– Adj egy lapot – mondja neki Mila.

Alan kitép egy lapot középről, átnyújtja Milának, aki ketté hajtja, aztán benyúl blúza kivágásába. Melltartójából kihúz egy műanyag zacskót, amiben egy golyócskányi fű van. Alan fölnyerít, a pincér láthatóan kellemetlenül érzi magát.

– Kérsz egy dzsointot?

A válaszára vár.

– Igen, már kipróbáltam, csak most épp dolgozok, szóval ez a melóhelyem, és ha a főnök megtudja, akkor nagy szarban leszek, mert ismeri a szüleimet, úgyhogy nem tudom, jobb lesz, ha lemegyek.

Alan és Mila egymásra néz.

– Ne parázz, öreg – mondja Alan, mire Mila hozzát teszi rákacsintva –, ne, komolyan, szóval ahogy akarod, de szerintem nem lesz gáz, mi nem mondjuk el senkinek.

– Persze, tudom, hogy nem mondjátok el, de mégis jobb lenne, ha most nem szívnék.

Ennek ellenére nem mozdul. Mila a golyócskát apró darabokra töri, a zsebéből előhúzza egy doboz cigarettát, kivesz belőle egy szálát, megnyálazza, hosszában kettétöri és a dohány közé szórja a füvet. Alan közben a *Komunisti* borítójából csinál hozzá filtert. A cigaretta papír Mila másik zsebében van. Előveszi, rászórja a keveréket, megfogja a filtert és öt gyors mozdulattal összesodorja. Észreveszi, hogy Borut nézi, miközben kinyújtott nyelvvel megnyálazza a jointot, ezért újra megnyálazza, fölöslegesen.

– Van öngyújtód?

Alan kiveszi zsebéből az öngyújtót és meggyújtja neki az orra előtt. A füstfelhő kigomolyog az ablakon. Borut közelebb lép a polchoz, hogy lenézzen, nincs-e valaki odalent. Nincs senki. Reméli, hogy nem kapják őket rajta, és még mindig úgy érzi, hogy talán jobb lenne, ha lemenne. A füst illata finom, de túl csípős és jellegzetes. Amikor Mila a kezébe nyomja a füstölgő spanglit, ő háromszor gyorsan beleszív, továbbadja Alannak, de azonnal meg is bánja, hogy elfogadta a füves cigit. A szeme összeszűkül tőle és érzi, mennyire bevörösödött a szeme fehérje, és tudja, hogy majd mindenki azonnal rájön, mit művelt, és a két munkatársa beárulja a főnöknek, mivel rohadt spiclik, és a főnök is földobja

az apjának, mert ő is egy rohadt szemét, aztán kirúgják otthonról és majd csöveznie kell ezek miatt az átkozott úrigyerekek miatt, különösen a szexbomba lányaik miatt, akik folyton bajba sodorják. Az ajtó felől valami zörgés hallatszik, lépések közelednek és Borut összeesik.

/

Nehéz megmondani, melyikőjük szeme nyílt tágabbra, Magdáé vagy Svetlanáé. A szájuk tátva és mindkettejük feje enyhén remeg.

– Óh, ne, ezt már ne, Olga, ezt már ... ezt már tényleg ne.

Olga nem tudja, hogy a mártírt játssza-e vagy erővel kényszerítse rájuk az akaratát, ezért e két véglet között ingadozik.

– Kishűgaim! Ha ti tudnátok, mi mindent voltam én kénytelen ebben a családban elviselni ... Micsoda megaláztatásokat, mennyi szégyent! Ha csak egy kicsit is szerettek, ha még éreztek valamit a nővéretek iránt, aki fölnevelt titeket, aki mosta a pelenkáitokat és vasalta a kis gönceiteket, ha valamiért is hálásak vagytok nekem az életben, akkor megteszitek azt, amire kérlek!

Arról hallgatott, hogy húsz évig feléjük se nézett és ez némileg ellentmondott fennkölt szónoklatának, sőt azt a tényt se tartotta célszerűnek megemlíteni, hogy erről az isten háta mögötti vidékről az első adandó alkalommal maga is megszökött. Húgai elsápadtak.

– De ... igen, Olga, de ... hisz nem tehetjük meg, ... nem, tényleg, ezt már tényleg nem ... hogy kérhetsz ilyet tőlünk, hát nem mondtál le róla? ... én nem fogom, nem tudom megtenni ... – Én se.

Évés után Olga az apjukra való emlékek felidézésének ürügyén kihívta őket a teraszra. Az éles alpesi levegő esténként a napsugarak visszfényét is messzire űzi. Meglehetősen hideg van. Olga egy kendőbe burkolózik, húgai kabátkájukat az asztalnál hagyták. Dideregnek. A levegőben valami furcsa szag terjeng.

– Magda, Sveja, kérlek benneteket, kértelek én titeket valaha bármire? Most a szükség óráján jövök hozzátok és a segítségeteket kérem. Szoktalak én titeket a kéréseimmel zaklatni? Hát szoktam én naponta kérincselni valamit tőletek? A fiam ötven éves, ne adj' Isten lehetséges lenne, hogy én is kívánhassak valamit végre ebben az életben?

Olga elállja előlük az ajtót, nehogy visszaszökjenek a házba. Látja, hogy vacognak.

– Igen, de mit fognak szólni hozzá? nyöszörög Svetlana.

– Mi az, hogy *mit fognak szólni hozzá?* Azt, hogy végre valaki tett valamit értem, ezért a szegény, megalázott nyomorultért! Hogy valaki végre megmutatta, hogy szeret, hát nem látjátok húgocskáim, milyen kétségbeesett vagyok? Hogy rátok kell hagyatkoznom, ha azt szeretném, hogy valaki kimutassa, hogy törődik velem?

Magda kapva kapott ezen az utolsó mondaton.

– Igen, segíts magadon, Olga, miért nem csinálod ezt meg te magad?

– Mert nekem valami más tervem van – mondja Olga és elnéz a tisztás fölött az erdő felé –, figyeljetek, a következő a helyzet, ha most megteszitek, amire kérlek, amire szépen kérlek titeket, akkor a következő hétvégén elviszlek titeket Rijekába.

– Rijekába? Nem értem ...

– A horvátországi Rijekába, igen. Szombat reggel megyünk, ott fölszállunk a *Galebra* és megkerüljük vele az Isztria-félszigetet, elhajozunk rajta egészen Portorožig.

– A *Galebra*?

– Ami ..., suttogják, aztán rádöbbenek – ami Tito hajója volt! – A szemük fölcillan és Olga ravaszskásan somolyog.

/

Stojára rásózták a gyerekeket. Krokár azonnal csatlakozott a „bölcsek tanácsához”, melyet Edgar, Katarina, Olive és Grace alkot. A gyerekek illetlenül viselkednek – egyelőre. Kérdéseik ártatlanok. Voranc olyan aranyos kisfiú, milyen kár, hogy beteg. Vigyáz rá, nehogy megüsse magát. De vajon hova tűnt Po?

Alenka késével piszkálgatja a steaket és közben álmodozik. Percenként föleszmél egy pillanatra és tekintetével megkeresi Vorancot. Minden rendben. Hallja a mögötte elhaladó pincérek suttogását.

– Hová tűnt Borut?

– Az előbb ment el valahová azzal a kiscsajjal.

– Óóóh!

Mesliert és Bernardot összehozta a közgazdaságtan. A háború kitörése előtt Bernard a vámtörvény kiskapuinak kereséséből és kihasználásából élt. Külföldön olcsón megvette, otthon meg drágán eladta

az árukat. Semmi különös, bárki megcsinálhatta, ha volt hozzá kedve. A tőke és a vele járó kedvezmények (elsősorban a családtagok figyelmének hirtelen megnövekedése) kapzsiává tették, bár az üzleti ügyekben tanúsított fantáziahiánya miatt kapzsisága normális szinten maradt. Egészen a háború kitöréséig.

Azt ugyanis még a fantáziátlan emberek is tudják, hogy a háborúval piszok jól lehet keresni. A bátyja volt a hadügyminiszter, neki volt némi tőkéje – mi baj lehetett volna belőle? –, és nyomban neki is látott, hogy folytassa a fegyvercsempészet nemes hazai hagyományát.

De csakhamar belátta, hogy közelről sincs hozzá elég tőkéje. A méregdrága korrupciós praktikák, az árukészlet beszerzése és ezerféle váratlan, változó költség gyorsabban merítette ki készleteit, mint az amerikaiak az olajmezőket. Anyja tanácsára fölkereste a plébánost.

Kiderült, hogy Meslier plébános rendkívül jól gazdálkodik az egyházi vagyonnal. Bernard nem tudta, hogy ezt a Luther Márton pazarlástól való félelmének vagy egyszerű fukarságnak tulajdonítsa, de a málló vakolatú templom és a szerény ravatalozó láttán az ember esze ágába se jutott volna, hogy a Bodičava plébánia szinte úszik a pénzben.

A plébános először visszautasította, ezért Bernard nap mint nap a nyakára járt és a földkerekség legszebb egyházközségének, a szociális problémák megoldásának, egy árvaháznak és egy ifjúsági központnak a víziójával ostromolta, valamint a hívők szívébe adott úgymond szintiszta pénzügyi injekció gondolatával, akiknek Isten földi képmása előtt alázatosabban kell viseltetniük az evangélium iránt.

– Hogyan higgyenek Istenben, ha többet keresnek, mint Ő? – kérdezte tőle.

Manapság, tíz évvel később, a templomnak két harangtornya van. Bernard és Meslier cinkosan összekacsintanak.

/

– Hogy tetszik Olive-nak Szlovénia? – kérdi Edgar. Grace és Olive már tíz éve Kelet-Berlin autonóm zónájában él. A néhány hetes kiruccanást Grace hazájába vakációnak tekintik. Egy hétvégét a hegyekben töltötték el, egy másikat a tengeren, egyébként pedig a birtokon laknak, Edgar hozzáépített lakrészében.

– Az mondja, hogy szép, nyugodt és csöndes. Az ő ízléséhez képest túlságosan is. Talán az enyémhez is. De akkor is olyan jó érzés hazajönni. Olive-ot még kamaszlány korában kitagadták az örökségből, és most azért hoztam haza magammal, hogy lássa, lehetett volna rosszabb is.

Udvarias nevetés.

– Krasnak sokat jelent, hogy eljöttetek – mondja Katarina.

– Ah, tudom, hogy a feleségnek elnézőnek kell lennie a férje iránt – válaszolja neki Grace –, de én Krasszal együtt nőtem föl, úgyhogy ne púderezd itt nekem. Tökéletesen mindegy neki, hogy itt vagyunk-e, akkor viszont dühös lett volna, ha valamelyikőnk *nem jön el*.

Katarina megpróbál valamilyen illedelmes, *ugyan már, hogy mondhatsz ilyet?! arcot vágni*.

– Nem tudom, Grace – mondja Edgar –, Kras az utóbbi időben eléggé megváltozott.

– Amióta vesztettek?

– Amióta Mitja elment.

Katarina riadtan néz körül. Senki se figyel rájuk.

– Igen, valójában mi is történt akkor – kérdi Grace –, úgy értem, tudja valaki, hogy hol van most Mitja? Akárkit kérdezek, mindenki csak mellébeszél. Látom, hogy ez egy szigorúan tabutéma.

Katarina odamegy anyjához és megkéri, hogy ne fárassza a vendégeket a csakrákról szóló kiselőadásával. Olive kibámul az ablakon. Edgar nekitámaszkodik Grace mellett a falnak.

– Krasnak a fiával szembeni terrorja meghozta gyümölcsét – szól Edgar. Krokár odalép hozzájuk és átkarolja vállukat.

– Hogy vagytok?

– Azaz nem értem, most börtönben van vagy ilyesmi? – kérdi Grace.

– Még rosszabb, mondja Edgar és „apjához” fordul.

– Jól vagyunk, eddig minden tűrhetően alakul, ami azért elég szép eredmény, valljuk be, nem igaz?

– Oh, abszolút – mondja Krokár –, a Volkok megkapják a maguk steak adagját, és mindenki elégedett. Grace, tudtad, hogy már öt éve nem eszek húst?

Grace megsimogatja az öreg pocakját.

– Igen, látom, hogy valahogy megváltoztál. Akkor most mit ettél?

– A séf csinált nekem szójapástétomot, szuper kaja.

Po előkerül valahonnan és megrángatja apja nadrágzsebét.
– Mi van, kicsim?
A kislány az ujjával int és Krokar nehézkesen lehajol hozzá.
– Alan és Mila a padláson van.
– Igen?
– Füveznek – súgja neki Po.
Krokar fölvonja szemöldökét, Po a kezénél fogva húzza maga után.
– Hogy-hogy még rosszabb? – kérdi Grace. Edgar felsóhajt.
/
– Volk!
– Igen, tábornok.
Kras leül az asztal végére. Összehúzza a vállát. Feszült.
– Köszönöm, hogy eljött.
– Ah, örömmel. Épp most döbbsentem rá, hogy már vagy húsz éve nem láttam az Isonzót. Nem akartam elszalasztani ezt az alkalmat. Gyönyörű.
Kras elmosolyodik.
– *A hegyek tiszta leánya.*
– Tessék?
– Gregorčič, nemdebar?
– Az ki?
– Nem fontos, egy költő.
A tábornok harsányan fölnevet.
– Egy költő!
Kras megpróbálja utánozni a tábornok arckifejezését.
– Hogy mennek a dolgok a vezérkarnál? Az az új miniszter, az a hogy is hívják, Gobec, kevésbé szörnyű, mint amilyen én voltam?
A tábornok egy pillanat alatt kijózanodik és tenyerével az asztalra csap.
– Az a Gobec egy kibaszott pancser, egy gazember, de ez maradjon köztünk. Most kicsit feszültebb a helyzet, hisz tudod, hogy van, amikor lecserélik a régi garnitúrát, egyeseknek tele lesz a gatyája.
– És mi a helyzet a fronton?
– Hah, vicc az egész, a régi nóta, mit tehetnek velünk? Akár cserkészfiúkat is küldhetnénk oda, tudod, hogy van.
– És mi van azzal a helikopterrel?
– Milyen helikopterrel?
– Amin tízen meghaltak.
– Baleset! Kitől hallottál róla?
Bernard mesélte neki.
– Még mindig van néhány jó emberem, tábornok.
– Mondd meg azoknak a jó embereknek, hogy fogják be a pofájukat, mert épp vizsgálat folyik az ügyben és megüthetik a bokájukat, ha bizalmas hírszerzési információkat árulnak el neked!
Kras megpróbálja elvenni a kirohanás életét.
– Nem tudtam, hogy államtitok.
– Most minden államtitok, Volk. Háború van.
Kras végignéz az asztaltársaságon. Bernard és a plébános önelégülten mosolyog. Apja az imént ment el valahová Póval. Katarina anyja mellett ül és szomorúnak tűnik. Saját anyját és nagynénjeit nem látja sehol. Edgar ránéz, miközben Grace-szel beszélget. Grace-nek még senki se mondta el. Az ikrek körbe-körbe rohangásznak.
– Hogy halad az Ekvátor Hadművelet?
– Volk, nem gondoltam, hogy emiatt hívtál meg.
Kras felsóhajt.
– Bocsásson meg, tábornok úr, de ott voltam, amikor elkezdődött. Nyolc évig voltam a kontingensünk parancsnoka, töviről-hegyire ismerem az ügyet. Személyesen vezettem nem egy sikeres akciót, úgyhogy nem tudom, miért furcsa, ha legalább körülbelül szeretném tudni, hogy mi történik. Pont most, amikor a 250. gyalogsági zászlóalj egyre közelebb kerül a frontvonalhoz.
A tábornok összeráncolja a homlokát, ajkaival némán ismételteti: 250., 250., 250., aztán tekintete

kitisztul. Átkarolja Kras vállát.

– Megértelek, Volk, nehogy azt hidd, hogy nem. Mindig szerettem veled dolgozni. Akkoriban nem volt semmi töketlenkedés, én ezt értékelem az embereknél. De a rendszer olyan, hogy ... ah, minek is magyarázzam neked, hisz magad is jól tudod, hogy megy ez, ismered a dörgést, te is voltál parancsnok. Egyszerűen nem férhetsz hozzá többé az infókhoz, és punktum. De te csak ne aggódj. A 250. gyalogsági zászlóalj nem kerül ki a frontra. A hátszágban marad, biztonsági rendszer, csempészek elleni harc, máris túl sokat mondtam.

– Eleget mondtál, köszönöm.

– Tényleg csak ezért hívtál meg?

– Minden bizonnyal ...

Olga belép a húgaival, akik azonnal odarohannak a székükhöz, hogy fölvegyék kabátkájukat. Sápadtak, csak orcájukat csípte pirosra a hideg. Olga int Krasnak.

– Odakint vár a postás – mondja neki.

Kras egy fejbőlintással elköszön a tábornoktól és anyjához lép.

– Miféle postás?

Kinéz az ajtó tejüvegén. Odakint egy kék egyenruhás alak körvonalai látszódnak, aki a sokat szenvedett almafához támasztotta motorbiciklijét és nyakába akasztott táskájával, sapkával a fején, kinyújtott kézzel, melyben tart valamit ... nem látni jól, mit, valószínűleg egy borítékot, közeledik a makadámúton a bejárati ajtó felé. Az idő lelassul, szinte megáll. Kras megfogja a kilincset, lenyomja, görcsösen, alkarján kidudorodnak az erek, elfehérednek az ízületek és összes vére valahol lent, a gyomra körül gyűlik össze, hintáztatja és fölemeli, kényszerítenie kell magát, hogy nyálát lenyelve visszanyomja, a tüdeje ég és a szívverése elnyújtott indulóvá válik, *bum-bum*, a postás lépteihez igazodva, *bum-bum*, a mögötte álló sokadalom zaját elnyomja anyja sziszegő hangja, aki egészen lassan cuppog nyelvével a fogain, *bum-bum*, az ikrek lábdobogása, akik hátborzongató kacajokkal kergetőznek, *bum-bum*, Bernard és Meslier egymásra emeli poharát, a tejüveg tompán megreped, az üveg szanaszét szóródik – az ajtó kinyílik.

– Uh, szűzanyám, mi volt ez? – kérdi a postás.

Mindenki Krasra mered, aki az ajtót először szinte kiemelte a sarkaiból, aztán olyan erővel nyomta vissza, hogy az üvege kitört. A borítékot kitépi a postás kezéből.

– Nekem jött? – kérdi suttogva.

– Igen, Volk úrnak.

Kras hátat fordít neki és a postás esetlenül visszahúzódik a sötétbe. Később a kocsmában összegyűlt társaságnak magyarázza, hogy milyen bunkó a volt miniszter. – *És én még föl akartam köszönteni!* – kiált föl és fizet egy kört mindenkinek.

A borítékban csak egy vonatjegy van. Olga átkukucskál a válla fölött. Ő visszatolja a vonatjegyet a borítékba anélkül, hogy alaposan megnézné.

– Mi az?

– Semmi – mondja Kras –, valaki tréfát űzött velem.

/

A pofonok nem tudják magához téríteni. Alan és Mila az eszméletlen pincér fölött röhögcsél.

– Szerinted nincs semmi baja?

– Persze, hogy nincs, te is láttad, mennyire ráparázott, ez csak a stressztől van, várjunk még egy kicsit.

Az egyik cigizik, a másik lágyan pofozgatja a pincér arcát. Aztán cserélnek.

– Láttad azt a két nőt?

– Melyiket? A nagy húgaira gondolsz?

– Igen, rájuk.

– Horror arcok.

– Tökre.

– Az előbb, amikor kint voltunk, az egyik ott ült az asztalnál és Berdo mobilja elkezdett rezegni az asztalon, ő meg először, anyámra esküszöm, hitetlenkedve bámulta a telefont, aztán körülnézett, mintha azt kérdezné: *Mi van? Hát senki se látja, hogy mi történik?* – Mila elneveti magát –, de senki oda se nézett, mindennapos ügy, ő meg továbbra is a rezgő telefonra meredt megbabonázva, kissé ijedten, nem bírta levenni róla a szemét, én álltam ott egy darabig és néztem, mit csinál, utána egészen lassan kinyújtotta a kezét, rátette a telefonra, és közben – esküszöm – eltátotta a száját, tök cuki volt az

öregcsaj, aztán még egyszer körülnézett és megfogta a telefont – Mila tágra nyitja a szemét –, az állához támasztotta, szinte üdvözülten.

Zavartan nevetnek.

– Totál biztos voltam benne, hogy azt mondod, a lába közé dugta vagy ilyesmi.

– Ó, fúj!

Ezen még jobban nevettek.

– Beszarás.

– Ja, vagy a nagyi – mondta Mila. – Rögtön Grace-re támadt.

– Vérciki!

– Szerintem már vagy öt éve nem találkoztak.

– Bocsi, de szerintem a nagyanyád tök dilis.

– És ki nem az?

– Mi ketten például jó arcok vagyunk.

– Vagy mondjuk Edgar, bár neki néha meredek ötletei vannak.

– Ja, Edgar még csak-csak – bólint Alan –, de Olive tiszta egy MILF.

Mila egyetért.

– Igen, jól néz ki, de láttad a kezét?

– A diófa megsúgta nekem, hogy itt valami bűzlik.

Krokar beront a szobába, maga után húzva Pót. Mila a tenyerébe rejti a spanglit.

Alan megrázza a fejét, mintha azt akarná mondani, semmi gond.

– Szia, nagypapa!

– Mila, drágám, ez meg kicsoda?

– A pincér – szól Alan –, kissé elfáradt. Nevetés.

– De azért jól van?

– Majd jól lesz, talán.

Krokar a térdére támaszkodik és Póra néz, aki kárörvendően fikszirozza bátyját.

– Hozol ennek a fiúnak egy pohár vizet, mert rosszul van?

Po bólint és elszalad.

– Adjatok most egy kis friss levegőt a jó öreg Krokarnak!

– Na de nagypapa! – kiált fel Mila és ránéz Alanra, aki rámosolyog és bólint. Remegő kézzel átadja nagyapjának a füstölgő jointot.

Krokar elveszi tőle, mélyen letüdőzi, aztán azon a rekedt hangon, ahogy olyankor beszél az ember, amikor a füstöt benn tartja a tüdejében, de közben hallgatni se akar, megszólal:

– Azt hittétek, kölykök, hogy ti találtátok föl a füvet? Én már akkor szívtam, amikor apádat még a golyóimban lóbáltam.

Mila grimaszt vág. Krokar szájából egy füsttojás gomolyog elő.

– Bocsáss meg, drágám, amikor iszom, olyankor mocskos lesz a szám. De ez után – fölemeli a jointot – jobb lesz.

A lenti szintről üvegcsörömpölés hallatszik. Krokar és Alan egyszerre áll fel és aggódva mondja:

– Po!

Az apa fia kezébe adja a csikket és az ajtó felé siet, ahol szinte beleütközik a vizet hozó kislányba.

– Mi történt? – kérdi Krokar. Alan megrántja vállát és felajánlja Milának az izzó spanglit.

– Volk bátya betörte az ajtót.

Mila felsóhajt és kipöcköli a filtert az ablakon.

/

– Apa, apa!

Olga a földön heverő üvegcserepek elé állt és karjával elhessegette a lármára odaseregülő gyerekeket.

– Alenka, vedd fel a gyereket! – Stoja fölemelte Vorancot. Katarina hozott seprűt meg lapátot és összesöpörte az apró üvegcserepeket. A nagyobb darabokat Olgával együtt egy kosárba gyűjtötték össze. Azt senki se vette észre, hogy egy hosszúkás, keskeny üvegdarabot, amelyik szépen a tenyerébe passzolt, Olga óvatosan megfogott és a blúza elülső zsebébe süllyesztett. Mira és Mina kacagva szaladt el Bernard bácsikájuktól, és nagyanyjuk őket terelgető kezét nagy ívben kikerülve apjuk övébe kapaszkodott.

– Apa, apa!

– Mi van, drágáim?

– Gyere! – Gyere velünk! – A pataknál találtunk egy nyuszit, egy fehér nyuszit, apa, gyere, nézd meg! – Gyere velünk! – Ugye haza vihetjük? – Apa, léci-léci! – Kérlek!

Az aggódó vendégek szeme még mindig rámered, ezért megkönnyebbüléssel használja ki a lehetőséget és hagyja, hogy a lányai kivonszolják a házból, ki az estébe. A teraszon elengedik és előre szaladnak. Néhány méterenként megállnak és visszafordulnak megnézni, hogy követi-e őket.

Kras mélyen beszívja a gyanta, fenyő és száraz fű illatával átítatott éles hegyi levegőt, ami így nyár végén szokatlanul friss. A hidegfront az Alpokból ereszkedik lefelé és kiszorítja a mediterrán légtömeget, ami ráérős, fülledt napokon kúszik fölfelé a völgyben. A csupasz föld foltjai föltárják az aljnövényzet paplana alatt rejtőző titkokat. A hegygerinc felett lassan elhalványul a bíborvörös horizont.

Egy kupac parázs izzik a földön. Kras széttapossa. Körülnéz. Hallja az ikrek kuncogását, a madárkarmok karistolását, a tompa motorzúgást a távolból. *Az átkozott postása, majdnem fölgújtott minket!* Ahogy elhalad a kutyaól mellett, minden elcsendesedik. A kutyák békésen elnyúltak a földön, farkuk combjukra kanyarítva lóg. Jólneveltek.

– Apa!

– Apa, gyere!

Elvezetik a patakig, be a sötétbe, a fák lombja alá.

– De hisz semmit se látni.

– Nézd, apa!

– Szentjánosbogarak!

A fluoreszkáló lüktetés megvilágítja a patakparton álló lányok törékeny sziluettjét, akik a szájukra szorított kézzel vihognak.

– Vigyázzatok, bele ne esetek!

Hi-hi-hi-hi-hi!

– Na, hol az a nyuszi? – kérdi Kras és megbotlik valamiben. Keze belesüpped a sárba. Az ikrek odafutnak hozzá.

– Apa, jól vagy?

– Elkaptad?

Tenyerét beletörli a fűbe és föláll. Lüktető fény. Ég a lapockája.

– Miért ráncigáltatok ide!?! – kiált rájuk.

A vihogó grimasz az arcukon egy pillanat alatt picsogássá változik.

– Berdo bácsi mondta, hüpp ... Berdo bácsi ... hogy van, hogy van itt egy, hüpp ... meglepetés a számunkra.

Lüktetés. Nyomás a halántékában, viszkető tenyerek. Görcsösen megfeszült karral odalép hozzájuk és mereven, esetlenül megsimogatja a fejüket.

– Jól van, na, nincs semmi baj.

A hüppögés abbamarad, amikor magához szorítja őket. Lábával óvatosan tapogatja a talajt maga mögött, hogy megtalálja azt a gyökeret, gödröt vagy követ, amiben elbotlott.

– Apa, nézd!

A kihunyó fény rávetül arra, amiben felbukott. Az iszapból egy koponya áll ki.

– Mi az, apa?

A cipője orrát beledugja a koponya szemüregébe és kihúzza, miközben az szörnyű, vastag, cuppanó hangot hallat.

– Apa?

– Apa? Mi az?

Villanás. A fejtetőn egy lyuk. Meglendíti a lábát és a koponyát a patak közepére rúgja. Puff.

– Apa?

– Semmi, drágaságom, csak egy szegény osztrák-magyar baka.

– Mi?

– Mi?

– Menjünk.

/

Abban a pillanatban, amikor Kras kilép a házból, Bernard feláll és kisiet a konyhába, ahol egy hosszúkás tokban összetekert vetítívászon várja. Ép kezével megfogja és beviszi az ebédlőbe. Odahívja a pincért, hogy segítsen neki.

– Fölakasztanád ezt a falra? Vedd le azt a vadkanfejet és akaszd a helyére, a szögre, úgy jó lesz.

Utazótáskájában a tartalék ruhája és egy flaska Jägermeister mellett egy hordozható projektor is van. Az asztalra állítja, oda, ahol eddig ült és betesz egy lemezt a nyílásába.

– Hol van itt egy konnektor?

Senki se figyel rá, mindenki saját borgőzös világába merült. Olga és húgai bizalmasan sugdolózva állnak szorosan egymás mellett, nővérük szeme egyre jobban ragyog, miközben a két hóg tekintete elkomorul.

Alenka kétszer is lehajol, de a konnektort nem látja sehol, és alig észrevehető ajakbiggyesztéssel föladja. Stoja Vorancot hallgatja, aki a vendégkönyvet lapozgatja és büszkén csillogtatja olvasó tudományát. Edgar és Olive szórakoztatónak tűnő párbeszédét Grace tolmácsolja. Meslier mintha elbóbiskolt volna. Az asztalnál ülő társaságot Katarina megpróbálja bevonni egy általánosságokról szóló beszélgetésbe, bár elsősorban anyját szeretné kiiktatni (aki éppen a jóga előnyeit taglalja, ahonnan már csak egy lépés a tantrikus szex és a Káma-Szútra, amitől Katarinát a borzadály tölti el), de nemigen sikerül neki. Csak a tábornok figyel rá, bár Bernard nem tudná megmondani, hogy vajon lelkesen hallgatja-e, vagy csak tekintetét egy pontra szegezi a nő álla alatt.

– Edgar!

Nem hallja.

– Edgar!

A „mostohatestvér” megáll a mondat közepén.

– Ide tudnál jönni egy pillanatra?

Ez a felszólítás Olga figyelmét is fölkelti, aki megfogja húgai kezét és erősen megszorítja, mielőtt közelebb lépne. A pincér kitekeri a vetítővásznat, amire néhányan odanéznak.

– Mi ez? – kérdezi Edgar.

– Ajándék Volknak. Gyere, nem tudom, hová kell bedugni a különböző kábeleket, te talán jobban értesz hozzá.

Edgar lehajol a projektorhoz és ellenőrzi a bemeneteket.

– Kérlek, Berdo, csak nehogy véletlenül valami olyasmit ...

Az egyiket kihúzza, megpróbálja bedugni máshová, de aztán vissza kell dugnia ugyanoda.

– Milyen olyasmit nehogy véletlenül? – kérdi Bernard.

– Nálad az ember sohasem tudhatja ... Ugye nem akarod felzaklatni? – Bernard hitetlenkedve felemeli a kezét.

– Ugyan már, hova gondolsz! Olyan idióta azért nem vagyok, hogy a bátyám ötvenedik születésnapj buliját tönkre akarjam tenni, ne már, Edgar!

Edgar elmosolyodik.

– Ok, ok, ne haragudj! – A vezeték elhúzza az asztaltól a falig és bedugja az öreg komód mögött megbúvó konnektorba.

– Tessék, nyomd meg a play gombot, ha szólok! Ok?

A kitörött ajtóüvegen át Bernard megpillantja bátyja sziluettjét.

– Jön, jön, gyérünk, hívd a fateromat, szerintem fölment a kölykökkel az emeletre! – Edgar már sarkon is fordult, amikor Olga közbeszól.

– Megyek én, te csak várj itt – és elmegy.

Edgar csodálkozik. Ez a harmadik alkalom az életében, hogy Olga szólt hozzá. Ez először akkor történt, amikor Boj ... Krokhar hazavitte („Tűnj innen, te kis nyomorult korcs!”), másodszor, amikor And ... Grace elköltözött otthonról („Megbabonáztad a lányomat, te cigányfajzat!”) és harmadszor most, ilyen kedvesen, mindennapian. Összeborzong. Valami történni fog.

/

– Miért ráncigáltatok ide!?! – visszhangzik a réten át. Egy csapatnyi madár átröpül egy másik fára. Mila kibámul az ablakon. Hozzá van szokva apja kiabálásához. Mióta Mitja elment, sokkal kevesebbet kiabál, de nem annyira, hogy meg lehessen róla feledkezni. Kellemetlenül érzi magát nagymama és Alan előtt. Persze mindenki tudja, hogy milyen, de néha akkor is jó lenne, ha nem hívná fel folyton a figyelmet saját személyiségére. Ha legalább néha egy órácskára vagy kettőre másmilyen lenne. Ha átalakulna valaki mássá és ez meg is látszódná rajta. Még ha aztán újra visszaválna is saját magává és újra vicsorogna és üvöltözne a többiekkel, újra gyötörne mindenkit maga körül ... Vagy mogorván elhallgatna, de kétségtelessé tenné, hogy mit gondol, főleg a tekintetével, és idegesen megrándulna a szemhéja, ami néha olyan hirtelen történik, hogy szinte megégeti, mint egy pofon. Másrészt viszont Milával szemben sohasem volt erőszakos, különben is ő nemsokára lediplomázik és elmegy itthonról,

még pár év és viszlát a következő teljesen jelentéktelen évfordulóig ...

Amíg Po nem gyújtotta föl a lámpákat, addig az alkonyi fény kékre színezte alakjukat. Most hunyorognak és egymásra mosolyognak. Alan a *Komunisti* című újságot lapozgatja, Krokar megveregeti a pocakját és elfordítja tekintetét Pórol, aki körbe-körbe szökdécsel és kíváncsian turkál a dolgok között. Borut, a pincér, egy poros, ócska, behorpadt matracon fekszik kiterülve. Krokar lehajol a lábához és megrázza. Semmi.

– Mit csináljunk vele? – kérdi.

Alan vállat von anélkül, hogy felnézne az újságból, Mila a pincér fejéhez hajol.

Krokar a pincért az előbb az eszméletlen ember testhelyzetébe, azaz stabil oldalfekvésbe fordította (*hogy le ne nyelje a nyelvét*). Olyan volt, mintha aludna.

– Mit is mondott, hogy hívják?

– Borut – válaszol Alan. Mila megrázza a vállát.

– Borut!

A pincér nem reagál.

– Borut! – szól rá hangosabban és erősebben megrázza. Semmi.

– Ha lemennék szólni a többi pincérnek, abból problémája lenne, mert velünk jött. Krokar bólint.

– De itt se hagyhatjuk. Alan rájuk néz az újság széle fölött.

– Én nem megyek sehová, amíg nem indulunk, úgyhogy ...

Po is közbeszól.

– Ha adsz neki egy puszit, arra fölébred.

Mila elneveti magát, Krokar tréfából Po felé legyint a kezével.

– De mi van, ha békává változik? – kérdezi tőle Mila.

– Nem fog – mondja Po, bár úgy tűnik, ebben mintha nem lenne biztos. Hátralép és onnan figyel, mit fognak csinálni. A lépcső aljából lépéseket hall. Elmegy megnézni, ki az.

– Ez a jó az öregségben. Két slukkot letüdözöl, és máris kész vagy – szól Krokar halkán.

Alan megértően néz rá. Ez a szenilis vénember az apja. Jó szíve van, bár a szeretete felületes. Semmit se tud a szemére vetni azon kívül, hogy zavarba hozza, amikor mindenáron el akar menni a szülői értekezletre és hasonló hülyeségekre. Legszívesebben otthon tartaná. Ha szerencséje lesz, akkor az esküvőjét már nem éri meg. Ki szeretne bárkinek ilyen apóst ültetni a nyakába? Mikor Alan rádöbben, hogy miről is fantáziál, erősen belecsíp saját combjába.

Po visszazsalad és az apja nyakába ugrik.

– Boszi néni volt odalent.

– Na és?

– A nagyit hívja Boszi néni? – kérdi Mila.

Po bólint. Ezen nevetnek.

– Így szokták meg a gyerekek – mondja Krokar –, én meg őt Mia Farrownak hívom.

– Az meg ki?

– Amióta levágatta a haját, hasonlít rá – mondja elgondolkodva –, egy régi színésznő.

– És mit csinált? – kérdezi Mila Pót.

– Hallgatózott, aztán becsukta az ajtót és elment.

Mila és Krokar a homlokukat ráncolva próbálnak visszaemlékezni arra, hogy miről is beszélgettek. Tekintetük összetalálkozik és amikor rájönnek, hogy ugyanazt csinálják, fölhúzzák szemöldöküket és egyszerre mondják: semmi különösről. Alan is megérti. Ezen nevetnek.

– Krokar papa – mondja Po.

– Mi van, kincsem?

– Adsz egy kis vizet?

Elveszi apja kezéből a poharat, beférkőzik Mila és Alan közé és a víz felét pajkos mosollyal a pincér fejére zúdítja. Borut magához tér, szemhéja megremeg, mint két szerelmes pillangó szárnya. Mikor magához tér, kótyagosan rámosolyog Milára és bólint Alan felé, Po arcát is megpillantva pedig leesik az álla. Megpróbálja elfordítani tekintetét, miközben Krokar szőrös ábrázatába ütközik. Összeszorul a tüdeje, az oxigénáramlás újra megszakad, és ha az előbbi ájulást egy közönséges szinkópa, azaz rövid ideig tartó eszméletlenség okozta, akkor ez a roham most istenesen földhöz vágta.

/

Kras térde csupa sár. Az ikrek a kezét fogják kétoldalt. Megpillantja a vásznat és a kíváncsi arcokat.

– Mi a fene ez?

Bernard ránéz Olgára, aki becsukja maga mögött az ajtót és ajkával azt a szót formálja, hogy: *jönnek*. Majd bátyjához fordul.

– Boldog születésnapot, bátyó!

Megnyomja a gombot. A vetítő felberreg és megtölti a levegőt bűgással. Olyan hangot ad, mintha az emeleten valaki porszívózna. A vásznon látszatra véletlenszerűen vibráló szemcsék villannak fel, mígnem lassan egy alak körvonalai bontakoznak ki belőlük. A pontokból álló kísértet előre-hátra imbolyog a fekete-fehér elektrosztatikus töltés és a megzavarodott pixelek foglyaként, melyeken hirtelen színek törnek át itt-ott. Narancssárga-barnás álcaszínek, zöld foltok, az infravörös videó-emulzió villanásai által meg-megszakítva. És mögöttük – egy ember. A kép ugrál. Az élek vízszintesen, kaotikusan szabdalják, a látványok diapozitívjai egymásba préselődnek. Mindez szinte egy pillanat alatt. Aztán a kép letisztul, olyan lesz, mintha egy súlyosan rövidlátó nem vette volna fel sokdioptriás szemüvegét. Ködös. A színek meghatározhatatlan irányú vonalak mentén áramlanak. Az alak egyre közeledik, imbolygó árnyak, egy kinyújtott kéz és ... a kép kiélesedik.

Mitja arca napbarnított és borostás. Szeme alatt fekete karikák. Beesett arcán széles, ragyogó mosoly. Az orra tövében egy fekete mitesszer. A sisak ferdén áll a fején. A hatalmas arc az egész falat beborítja. Leveszi a sisakját.

– Szia apa! Anya. Mila. Mira. Mina. Nagymama. Nagypapa. Berdo. Edgar. Nem tudom, hogy Andreja, azaz, akarom mondani Grace ott van-e, neked is szia. Na meg Stoja. Alan, hol vagy, mizu? Po. Kihagytam valakit? Esetleg Meta nagyit – a kép zúgva széthullik néhány másodpercre –, remélem, jól szórakoztok, csak nehogy túl sokat igyatok, mivel tudom, hogy – zúgás, amikor a kép visszajön Mitja oldalt van fordulva – a fater ötven éves lett! – érthetetlen kiabálás a képernyőn kívülről – Igen. Tudom. Itt általában – a kamerába néz – nagy a hőség, rengeteg a por, szörnyen párás a levegő és fölfalnak a szúnyogok, minden rohad és korhad és bűzlik, mint a pöcegödörben, de amúgy pompásan érezzük magunkat! – zúgás – nem akarok nyavalyogni fölöslegesen, csak azt akarom mondani, hogy ez van, élek és virulok, igen, nincs miért panaszkodnom, úgyhogy Volk, boldog születésnapot, remélem, a jövőben megtalálod lelki békédet, visszamenőleg is – nevetés –, el tudod lazítani a válladat, és nem leszel túl szigorú ... amúgy ... senkivel se, rendben? Komolyan, apa, minden jót kívánok neked. Még ajándékot is kaptál tőlem, ott hagytam abban a kis házikóban, tudod, amit együtt csináltunk a diófán, amikor – zúgás –, jó lenne hamarosan újra találkozni, bár, hogy őszinte legyek, itt még semmi sem utal arra, hogy ennek itt hamarosan vége lenne, úgy tűnik, mintha megrekedtünk volna ebben a helyzetben, de az a legfontosabb, hogy ti otthon mindannyian jól vagytok, hogy a nagybácsikáitok kikaparják nektek a gesztenyét, és nektek semmi miatt sem kell túlzottan aggódnotok, igen – zörej –, ne bánjatok egymással túl kegyetlenül, mert – zörej –, úgyhogy írjon nekem valaki valamit a biztonságos katonai faxon, Alan, Mila, a francba is, azt hittem, hogy mi legalább – sötétség, csönd. A Volkok ledermedtek. Mielőtt meg tudnának szólalni, a kép visszajön, de hang nincs hozzá. Mitja kioldja az övét, a kamera felé fordítja fenekét, tenyerét a szája elé teszi, megcsókolja, aztán másik kezével lehúzza nadrágját, megmutatja a fenekét, melyen kékszínű, olcsó, börtönben vagy hadseregben készült VOLK tetoválás látható, rácsap, aztán belefúj nyitott tenyerébe, a kamera irányába. Vége.

Csodák csodájára a vendégek tapsolnak. Megszólal Katarina mamája és azt mondja:

– Igen, de miért nem mondta ezt el nekem senki? Jaj, olyan büszke vagyok!

Kras kővé meredt. Odalép hozzá a tábornok és szúrós tekintettel azt sziszegi:

– Ezt meg honnan szerezte? Ez komoly dolog, Volk, a Nagy Vágás előírásainak súlyos megsértése!

– Nekem ehhez semmi közöm, úgy tűnik, hogy ezt Bernard rendezte meg. *Nekem semmi közöm hozzá! Semmi közöm!* – A mondat kiszáll a szájából és körberepüli a fejét, csúfolódva, gúnyosan. Valami szivárogni kezd ott, a szeme körül. Kras letörli, hitetlenkedve. Szíjog, először diszkréten, mintha titkolni akarná, aztán még egyszer, hangosan, szégyenkezés nélkül, *az ördögbe is!* Egy apának lehetnek érzései, úgyhogy ő is elérzékenyülhet. Kerüli a többiek tekintetét, a nyilvánosság előtt nem tud őszintén viselkedni. Legszívesebben elsüllyedne a föld alá és a maga módján dolgozná fel a történeteket, de nem, még jobb lenne, ha a többiek süllyednének a föld alá, ha eltűnének, ki a fene gyűjtötte őket így egybe, hogy tanúi legyenek ennek, ami sohasem tartozott és nem is fog rájuk tartozni? A háttérben szélesre tárul az ajtó. Kras könnyei fátylán át meglátja apját, aki egy testet hoz a karjában.

– Tábornok úr, én teszek a maga előírásaira és parancsaira, a bátyámnak nincs joga úgy tenni, mintha nem lenne fia.

Hallja Kras, amint ezt mondja Bernard. Ettől felfortyan. Aztán lecsillapodik. És odacsap, teljes erejéből. Bernard elterül a földön. Mindenki felhördül. Olga azt sziszegi: most, most! Kras tisztán hallja.

Edgar mellette terem, megfogja a karját, megszorítja. Kras nem védekezik. Nem lát semmit, szeme mintha kifolyna az üregéből. Állkapcsa ernyedten lóg. A levegőbe belehasít egy pofon csattanása. Ki adta kinek? Kras nem látja. Újra kiáltozni kezdenek. Stoja felsikít: Hagyjatok! Mi történt? Vállával megtörli szemét, csak félig látja, mi folyik. Az emberek szétszóródtak a szobában, valaki a földön fekvő Bernard mellett térdel, Krokár ledobta a testet és felesége, Stoja segítségére siet, akire Svetlana és Magda csimpaszkodott rá, tépik a haját és rendületlenül pofozzák, még egyszer megdörögli a szemét, nem akar hinni neki, valószínűleg megőrült, aztán még egy sikolyt hall, egy kisgyerekét, egy feketehajú kisfiú kiált fel: A nagy! volt az, a nagy! – a nagy zajban nehéz meglátni valahol a lábak között, még összetapossák, Alenka rohan a fia felé – Megvágott a nagymama! –, mi az ördög folyik itt, aztán elvakítja egy villanás, egy üvegdarab a levegőben, amit Olga szorongat, egy véres üvegdarab, amit – Te gazember! – harci kiáltással az öregasszony teljes erejével egyenesen Edgar oldalába döf. Az általános hangzavar és tusakodás közepette Krokár félrelöki a megvadult nővéreket és védőn átöleli Stoját, miközben Grace és Katarina Edgarhoz rohan, aki a szúrástól menten összeesett, Bernard vérző orrával az asztal alá bújt, ahol szemüvegét igazgatja, Kras áll és a düh majd szétveti az agyát, Olga megpróbál elájulni, ehhez már le is térdelt, a kicsi Po az ajtónál áll mosolyogva, lassan Meslier is magához tér, kinyújtja jobbát, hosszában és szélében kettészeli vele a levegőt:

– Az Atya, a Fiú és a Szentlélek nevében ...